

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2023-02-

Nr.

DĖL 2021 METŲ II PUSMEČIO – 2022 METŲ I PUSMEČIO TEISMŲ ADMINISTRAVIMO TRŪKUMŲ, TAIKYTŲ ORGANIZACINĖS IR ADMINISTRACINĖS VEIKLOS PRIEMONIŲ IR GEROSIOS PRAKTIKOS APIBENDRINIMO

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, atlikusi valstybinį auditą „Teismų sistema“, 2020 m. liepos 2 d. rašte Nr. SD-(8-9.3.1.-E-6031)532 „Dėl valstybinio audito „Teismų sistema“ metu pastebėtų dalykų“ Nacionalinei teismų administracijai (toliau – Administracija) pateikė rekomendaciją užtikrinti, kad Lietuvos Respublikos teismuose atliktų administravimo patikrinimų rezultatai būtų susisteminti, apibendrinami ir nustatyto periodiškumu pateikiami Teisėjų tarybai. Atsižvelgus į pateiktą rekomendaciją, Administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 6P-124-(1.1) nutarta kasmet atlikti teismų išorinių administravimo patikrinimų, kurių metu buvo nustatyti pažeidimai, rezultatų už praėjusius metus apibendrinimą ir pateikti apibendrintą informaciją bei siūlymus dėl galimų teismų veiklos tobulinimo priemonių svarstyti Teisėjų tarybai.

Primintina, kad už 2020 metų – 2021 metų I pusmečio laikotarpį buvo parengtas ir Teisėjų tarybai pristatytas teismų administravimo apibendrinimas dėl *neplaninių tikslinių patikrinimų pagal gautus asmenų skundus*, be kita ko, įvertinant, ar dėl įvestų pandemijos valdymo priemonių, karantino nebuvo sisteminių pažeidimų ar trūkumų teismų veikloje, nuotolinių teismo posėdžių organizavime, asmenų aptarnavime ir kt.

Už 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio laikotarpį, atsižvelgiant į darbo krūvio problematikos aktualumą, buvo nuspręsta susisteminti ir apibendrinti teismų pateiktus duomenis apie *patikrinimus, susijusius su teisėjų ir teismo personalo darbo krūvio stebėseną, tolygaus darbo krūvio paskirstymu ir bylų perdavimu kitam teismui / teismo rūmams*.

Administracija, įvertinusi teismų pateiktus duomenis dėl nurodytų patikrinimų, parengė 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio teismų administravimo trūkumų, taikytų organizacinės ir administracinės veiklos priemonių ir gerosios praktikos apibendrinimą (toliau – Apibendrinimas). Apibendrinimas, suderinus jį su Teismų administravimo komiteto (toliau – Komitetas) koordinatoriumi, pateiktas svarstyti Komitete. Nuomonę pateikė 2 Komiteto nariai: 1 narys pritarė Apibendrinimui be pastabų, 1 narys pateikė pastabas ir pasiūlymus dėl jo patikslinimo.

Administracija, įvertinusi pateiktas pastabas ir pasiūlymus, patikslino Apibendrinimą ir teikia Teisėjų tarybai artimiausiame posėdyje jį svarstyti bei siūlo pavesti Administracijai informuoti teismus apie patikrinimų metu pastebėtus ir įvertintus administravimo trūkumus, teismų taikytas

LIETUVOS
TEISMAI

organizacinės veiklos priemonės jiems spręsti ir nustatytą gerąją praktiką, išsiunčiant teismams Apibendrinimą.

PRIDEDAMA:

1. 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio teismų administravimo trūkumų, taikytų organizacinės ir administracinės veiklos priemonių ir gerosios praktikos apibendrinimas, 14 lapų;
2. Pastabų, pasiūlymų lentelė, 3 lapai;
3. Protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas;

Direktorė

Natalija Kaminskienė

DĖL 2021 METŲ II PUSMEČIO – 2022 METŲ I PUSMEČIO TEISMŲ ADMINISTRAVIMO TRŪKUMŲ, TAIKYTŲ ORGANIZACINĖS IR ADMINISTRACINĖS VEIKLOS PRIEMONIŲ IR GEROSIOS PRAKTIKOS APIBENDRINIMO

Ivadas

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, atlikusi valstybinį auditą „Teismų sistema“, 2020 m. liepos 2 d. rašte Nr. SD-(8-9.3.1.-E-6031)532 „Dėl valstybinio audito „Teismų sistema“ metu pastebėtų dalykų“ Administracijai pateikė rekomendaciją užtikrinti, kad teismuose atliktų administravimo patikrinimų rezultatai būtų susisteminti, apibendrinami ir nustatytu periodiškumu pateikiami Teisėjų tarybai. Atsižvelgus į pateiktą rekomendaciją, Administracijos direktoriaus 2020 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 6P-124-(1.1) nutarta kasmet atlikti teismų išorinių administravimo patikrinimų, kurių metu buvo nustatyti pažeidimai, rezultatų už praėjusius metus apibendrinimą ir pateikti apibendrintą informaciją bei siūlymus dėl galimų teismų veiklos tobulinimo priemonių svarstyti Teisėjų tarybai. Siekiant užtikrinti, kad teismuose atliktų administravimo patikrinimų rezultatai būtų susisteminti, apibendrinti ir nustatytu periodiškumu pateikiami Teisėjų tarybai bei suderinus su Teisėjų taryba apibendrinimo apimtį, jog tikslinga atlikti 2021 m. II pusmečio – 2022 m. I pusmečio planinių tikslinių ir kompleksinių patikrinimų, susijusių su teisėjų ir teismo personalo darbo krūvio stebėseną, tolygaus darbo krūvio paskirstymu ir bylų perdavimu kitam teismui ar kitiems teismo rūmams apibendrinimą, buvo kreiptasi į Lietuvos Respublikos teismus su prašymu pateikti informaciją apie nurodytu laikotarpiu atliktus planinius tikslinius ir kompleksinius patikrinimus.

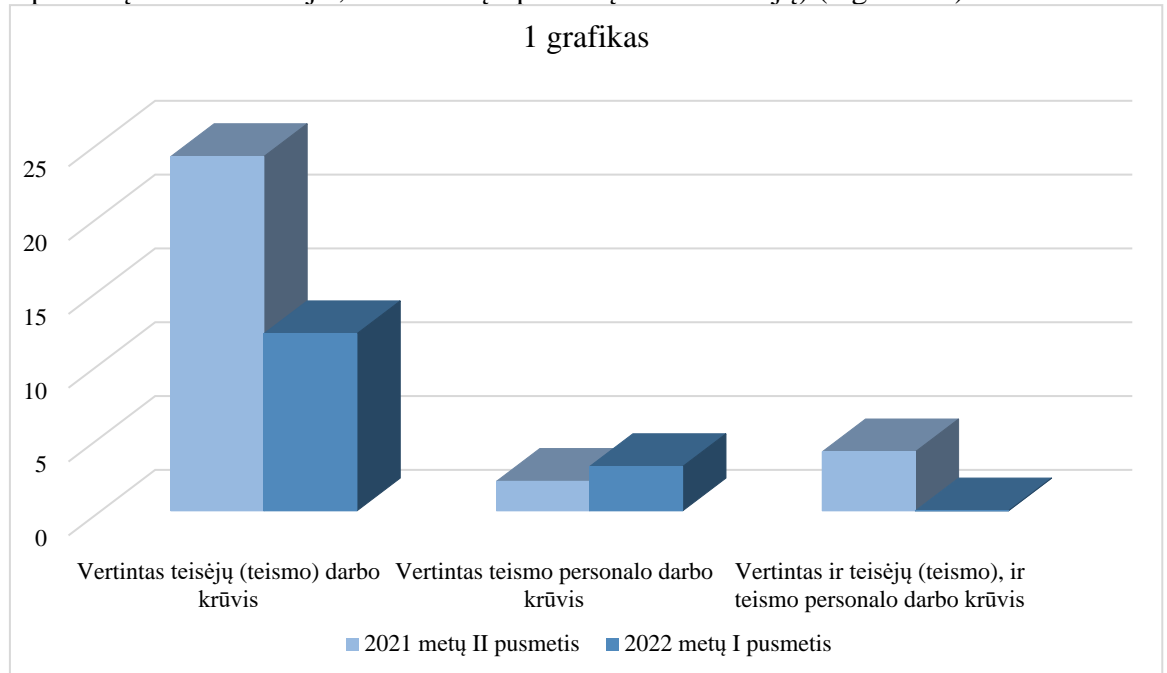
Administracijoje iš Lietuvos Respublikos teismų gauti dvidešimt šeši patikrinimo aktai, surašyti atliekant planinius tikslinius patikrinimus, susijusius su teisėjų ir teismo personalo darbo krūvio stebėseną, tolygaus darbo krūvio paskirstymu ir bylų perdavimu kitam teismui ar kitiems teismo rūmams, už 2021 metų II pusmetį bei šešiolika patikrinimo aktų, surašytų atliekant planinius kompleksinius patikrinimus už 2022 metų pirmą pusmetį, iš viso – keturiasdešimt du patikrinimo aktai, kurie yra registruoti Teismų administravimo veiksmų registre. Siekiant formuoti vienodą administracinės veiklos priežiūros vykdymo praktiką, Administracija teikia Teisėjų tarybai iš teismų gautuose patikrinimų aktuose nurodytų teismų administravimo trūkumų bei priemonių, kurių buvo imtasi nustatytiems trūkumams pašalinti, taip pat gerosios praktikos apibendrinimą.

Išanalizavus gautus patikrinimo aktus, matyti, kad teismuose atlikti planiniai tiksliniai ir kompleksiniai patikrinimai buvo skirti bylų nagrinėjimo kokybei bei proceso operatyvumui, taip pat teismo, teisėjų ir teismų personalo veiklos efektyvumui užtikrinti. Abiejų rūšių planiniai patikrinimai buvo inicijuojami administravimo subjekto sprendimu (nutarimu, įsakymu) dėl tokių patikrinimų organizavimo, nurodomas patikrinimo dalykas (apimtis) ir terminas, per kurį patikrinimai turi būti atlikti.

Iš Administracijai pateiktų keturiasdešimt dviejų patikrinimo aktų nustatyta, kad:

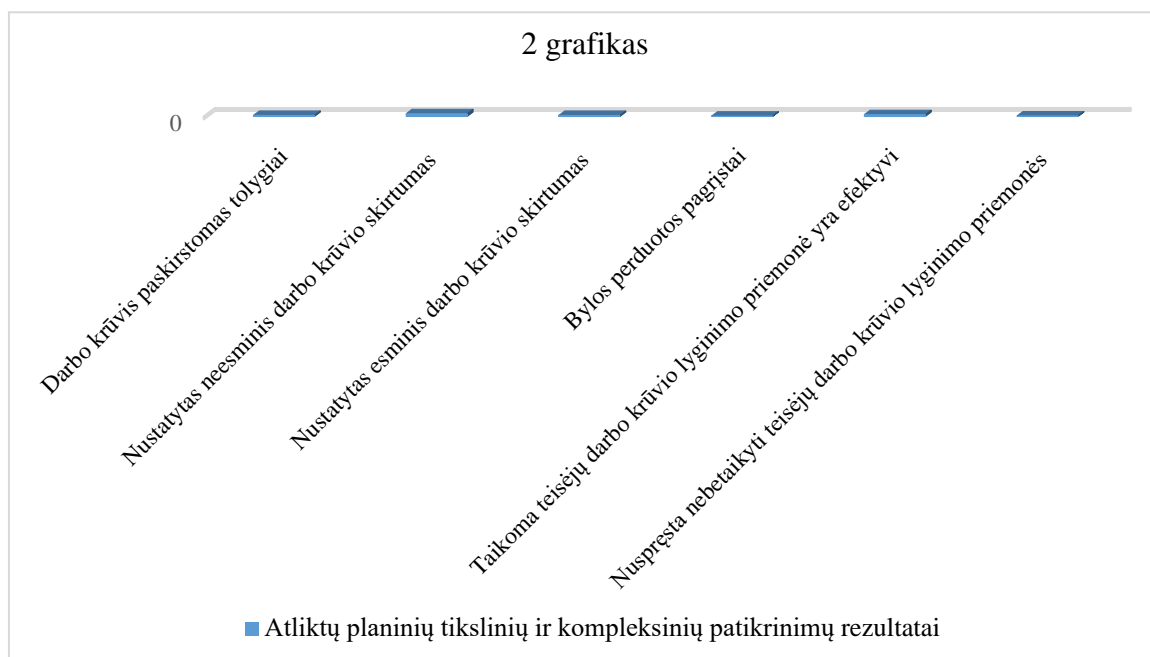
- trisdešimt šešiais atvejais buvo vertinamas teisėjų (teismo) darbo krūvis (2021 metų II pusmetį – dvidešimt keturi atvejai, 2022 metų I pusmetį – dvylika atvejų);

- penkiais atvejais buvo vertinamas teismo personalo darbo krūvis (2021 metų II pusmetį – du atvejai, 2022 metų I pusmetį – trys atvejai);
- vienu atveju buvo vertinamas ir teisėjų (teismo), ir teismo personalo darbo krūvis (2021 metų II pusmetį – vienas atvejis, 2022 metų I pusmetį – nulis atvejų) (1 grafikas).

Iš 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio inicijuotų planinių tikslinių ir kompleksinių patikrinimo aktų matyti, kad:

- šešiais atvejais konstatuota, jog darbo krūvis paskirstomas tolygiai;
- penkiolika atvejų nustatytas neesminis darbo krūvio skirtumas tarp teismų / teismo rūmų, todėl nėra pagrindo spręsti dėl bylų perdavimo kitam teismui / kitiems teismo rūmams;
- šešiais atvejais nustatytas esminis darbo krūvio skirtumas tarp teismų / teismo rūmų, todėl yra pagrindas spręsti dėl bylų perdavimo kitam teismui / kitiems teismo rūmams;
- dviem atvejais konstatuota, jog bylos iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams tikrinimo laikotarpiu buvo perduotos pagrįstai, siekiant suvienodinti bendrą teismo darbo krūvį ir užtikrinti, kad bylos būtų išnagrinėtos lygybės ir viešumo sąlygomis per įmanomai trumpiausią laiką;
- dešimt atvejų konstatuota, jog taikoma teisėjų darbo krūvio lyginimo tarp teismo rūmų priemonė yra efektyvi ir turi būti taikoma toliau iki kito patikrinimo;
- trimis atvejais nuspręsta nebetaikyti teisėjų darbo krūvio lyginimo tarp teismo rūmų priemonės ir stebėti bylų srautų pokyčius (2 grafikas).

Pastebėta, kad patikrinimo aktuose dažnai nenurodomi patikrinimo metu konstatuoti teismo (teisėjo) administracinės veiklos trūkumai ar privalumai (geroji praktika) (Administravimo teismuose nuostatų 27.6 papunktis).

Išanalizavus Administracijai pateiktą informaciją apie teismuose atliktus planinius tikslinius ir kompleksinius patikrinimus ir jų pagrindu parengtus patikrinimo aktus nustatyta, kad devyniolika atvejų iš keturiasdešimt dviejų po patikrinimo aktų surašymo buvo priimti administravimo subjektų sprendimai dėl patikrinimo išvadų ir tik trys iš jų buvo registruoti Teismų administravimo veiksmų registre. Likusioje dalyje informacijos apie priimtus sprendimus dėl patikrinimo išvadų nėra pateikta.

Apibendrinus iš teismų gautą informaciją apie 2021 metų I pusmetį – 2022 metų II pusmetį atliktus planinius tikslinius ir kompleksinius patikrinimus, susijusius su teisėjų ir teismo personalo darbo krūvio stebėseną, tolygaus darbo krūvio paskirstymu ir bylų perdavimu kitam teismui ar kitiems teismo rūmams, nustatyti toliau apibendrinime aprašomi trūkumai ir numatytos priemonės vidinio teismų administravimo tikslams užtikrinti.

Dėl teisėjų (teismo) darbo krūvio stebėsenos

Teismo, teismo rūmų ir teisėjų darbo krūvis nagrinėjant bylas bei atliekant kitus procesinius veiksmus yra vienas pagrindinių kriterijų, sprendžiant teismų administravimo klausimus – nustatant teisėjų ir teismo personalo poreikį, materialinių ir techninių resursų paskirstymą ir kt. bei siekiant užtikrinti bylų nagrinėjimo operatyvumą.

Įvertinus patikrinimo aktų turinį bei teismų pateiktus paaiškinimus, pastebėta, kad vidinį teismo administravimą atliekantys subjektai *nuolat* vykdo teismo, atskirų teismo rūmų ir teisėjų darbo krūvio stebėseną, kontroliuoja bylų paskirstymą, o, esant būtinybei ir siekiant užtikrinti proceso skaidrumo, savalaikio bylų nagrinėjimo principus, perduoda bylas iš vieno teismo kitam teismui arba iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams. Apylinkių teismų pirmininkai reguliariai stebi bylų srautą teismo rūmuose, taiko darbo krūvio vienodinimo priemones, vertina jų efektyvumą ir poveikį rodikliams. Be teismų pirmininkų pavaduotojų, teismų skyrių pirmininkų, jų pavaduotojų, teismo kanclerių, teismuose darbo krūvio analizė taip pat yra pavedama atlikti teismo pirmininko padėjėjams, pavyzdžiui, ryšiams su žiniasklaida ir visuomene, kurie kiekvieną mėnesį atlieka teismo teisėjų darbo krūvio skaičiavimus ir ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas po kiekvieno kalendorinio mėnesio pabaigos juos pateikia teismo pirmininkui. Teismų raštinės skyriai yra įpareigojami kiekvieno mėnesio paskutinę darbo dieną arba, esant poreikiui, dažniau teismo pirmininkams teikti duomenis apie teisėjų ir/ar atskirų apylinkės teismo rūmų darbo krūvius. Kitoje šio apibendrinimo dalyje pateikiami kriterijai, kuriais remiantis buvo sprendžiama dėl bylų perdavimo tikslingumo.

Aiškinantis, kaip dažnai teismuose yra atliekama teisėjų (teismo) darbo krūvio stebėseną, kokių periodiškumu tai daroma, įžvelgiamos bendro pobūdžio tendencijos, kad dauguma apylinkių teismų reguliariai, kiekvieną mėnesį arba kas ketvirtį atlieka teismo teisėjų darbo krūvio stebėseną. Išanalizuoti duomenys apie praėjusio mėnesio ar ketvirčio teisėjų darbo su bylomis krūvį kiekvienuose teismo rūmuose pateikiami teismų pirmininkams. Teismų pirmininkai, įvertinę pateiktus duomenis bei siūlymus, priima sprendimus dėl pasiūlymų įgyvendinimo. Pažymėtina, kad analizių rezultatai buvo tikrinami ir vertinami išorinio administratoriaus pagal sutartus kriterijus dėl bylų perdavimo tikslingumo ir pagrįstumo. Pažymėtina, kad klausimai dėl darbo krūvio lyginimo kasmet keliama ir sprendžiami teismo teisėjų susirinkimuose, kuriuose teisėjų išsakytos ir daugumos patvirtintos nuostatos inkorporuojamos į teismų veiklą apibrėžiančius teisės aktus.

Pavyzdžiui, kaip gerosios praktikos pavyzdys išskirtina vieno apylinkės teismo darbo krūvio stebėsenos metodika. 2021 m. visuotiniame teisėjų susirinkime buvo patvirtinta šio teismo darbo krūvio skaičiavimo formulė, pagal kurią skaičiuojamas atitinkamo vertinamojo laikotarpio (praėjusio mėnesio arba kelių mėnesių) kiekvienų teismo rūmų darbo krūvis (krūvio koeficientas), taip pat darbo krūvis (krūvio koeficientas) pagal civilines bylas, baudžiamąsias bylas ir administracinių nusižengimų bylas. Formulę sudaro:

Krūvio koeficientas = suma (bylų pagal tipą skaičius x bylos sudėtingumo koeficientas) x teisėjo užimtumo koeficientas x teisėjo padėjėjų koeficientas

Dienos krūvio koeficientas = Krūvio koeficientas / dirbtų darbo dienų skaičius

Teisėjo padėjėjo koeficientas = teisėjų padėjėjų teismo rūmuose skaičius x 0,5 / teisėjų skaičius

Naudojant šią formulę perskirstymas tarp teismo rūmų kiekvieną mėnesį atliekamas tik įvertinus praėjusio mėnesio (taip pat kelių mėnesių) teismo rūmų krūvį ir, esant akivaizdžiam skirtumui (remiantis nustatyta praktika – esant skirtumui didesniai, nei 20 procentų), priimami sprendimai (įsakymai, patvarkymai) dėl tam tikros kategorijos bylų perskirstymo.

Apygardos teismas kaip išorinis apylinkės teismo administratorius kiekvieną ketvirtį arba kas pusmetį vykdydė teismo veiklos teritorijoje esančių apylinkių teismų (teisėjų) administracinės veiklos priežiūros planuose numatytą priemonę – sprendė dėl poreikio lyginti darbo krūvį tarp apylinkių teismų, vertino apylinkių teismų pirmininkų taikytų priemonių, siekiant užtikrinti darbo krūvio tolygumą tarp teismo rūmų, efektyvumą.

Dėl darbo krūvio apskaičiavimo ir tolygaus darbo paskirstymo teisėjams

Siekdami užtikrinti bylų nagrinėjimo operatyvumą, proceso ekonomiškumą bei teismų darbo krūvio tolygumą, teismų administravimo subjektai atlieka teismų organizacinės ir administracinės veiklos priežiūrą, įskaitant darbo krūvio apskaičiavimą ir palyginimą.

Teismai, atlikdami teisėjų (teismo / teismo rūmų) darbo krūvio analizes, analizuodami poreikį spręsti dėl bylų perdavimo teismo viduje ar kitiems teismams, rėmėsi ne tik LITEKO priemonėmis sugeneruotais duomenimis, Nacionalinės teismų administracijos pateiktais statistiniais duomenimis, bet ir teismų pirmininkų turima informacija, pavyzdžiui, dėl teisme faktiškai dirbusių teisėjų skaičiaus ir pan.

Apskaičiuojant teisėjų / teismo / teismo rūmų realų užimtumą, sprendžiant dėl poreikio perduoti bylas, vadovaujamasi Administravimo teismuose nuostatuose numatytais kriterijais. Šių kriterijų sąrašas nėra baigtinis, paliekama diskrecijos teisė teismo administratoriui spręsti dėl vertintinų duomenų, jų tikslingumo:

- gautų bylų kiekis;
- gautų bylų kiekis (su perkeltomis bylomis);
- bendras visų gautų bylų pagal bylų tipus skaičius ir jų skaičius pagal rūmus;
- bylų sudėtingumas;
- bylų svoris tenkantis per vieną dirbtą dieną;
- išnagrinėtų bylų kiekis;
- išnagrinėtų bylų kiekis vienasmeniškai/kolegialiai;

- bylų nagrinėjimo trukmė;
- neišnagrinėtų bylų likutis;
- vidutinė bylų nagrinėjimo trukmė;
- vidutiniškai vienam teisėjui tenkantis gautų bylų skaičius;
- vidutiniškai vienam teisėjui tenkantis išnagrinėtų bylų skaičius;
- vidutiniškai vienam teisėjui tenkantis gautų priešieškinių skaičius;
- vidutiniškai vienam teisėjui tenkančių civilinių bylų skaičius, vertinant per bylos išnagrinėjimo rezultatą „Byla sujungta su kita byla“;
- vidutiniškai vienam teisėjui tenkančių civilinių bylų, kuriuose preliminariniu sprendimu ieškinys patenkintas, skaičius;
- priimtų teismo įsakymų skaičius;
- teisėjų etatų skaičius;
- faktiškai dirbančių teisėjų skaičius;
- faktiškai dirbančių teisėjų padėjėjų skaičius;
- teisėjų ir teisėjų padėjėjų pokytis (dinamika);
- teisėjų dirbtų darbo dienų skaičius;
- teismo skyriaus teisėjų bendras dirbtų darbo dienų skaičius;
- teismo ir/ar teismo rūmų teisėjų bendras dirbtų darbo dienų skaičius;
- teisėjų įgaliojimų pabaiga;
- išnagrinėtų teikimų ir prašymų baudžiamosiose bylose vykdymo procese skaičius;
- išnagrinėtų prašymų sankcionuoti nutarimus skaičius;
- gautų ikiteisminio tyrimo dokumentų kiekis;
- išnagrinėtų ikiteisminio tyrimo dokumentų kiekis;
- pagal Lietuvos Respublikos žvalgybos ir Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymus gautų dokumentų kiekis;
- pagal Lietuvos Respublikos žvalgybos ir Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymus išnagrinėtų dokumentų kiekis;
- teisėjo užimtumas kitoje veikloje (pavyzdžiui, dėl teismų administravimo veiklos, dalyvavimo teismų savivaldoje ir kt.);
- neišnagrinėtų bylų pokytis, tenkantis teisėjo vienai darbo dienai, laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, nevertinant likučių susidarymo priežasčių;
- teisėjo atostogų laikotarpis;
- komandiruotėse praleistas laikas;
- nedarbingumas;
- paskirtos didelės apimties, sudėtingos bei greičiau nagrinėtinomis pripažintos baudžiamosios bylos;
- bylų ir dokumentų paskirstymo tarp teisėjų individualūs kiekiai;
- teisinio reguliavimo pasikeitimo įtaka.

Kaip jau minėta, apskaičiuojant teisėjams tenkanti realų užimtumą, buvo įvertintas per tiriamąjį laikotarpį faktiškai dirbusių teisėjų skaičius ir jų dirbtos darbo dienos, atsižvelgiama, ar teisėjams padėjo teisėjų padėjėjai. Nustačius duomenis apie per tą patį laikotarpį kiekviename iš teismų ar teismo rūmų gautas ir išnagrinėtas atskirų tipų bylas, buvo apskaičiuoti ir vertinami duomenys apie kiekvieno teisėjo gautas ir išnagrinėtas kiekvieno tipo bylas, duomenys apie kiekvienam teisėjui vidutiniškai per vieną darbo dieną tenkančių kiekvieno tipo bylų skaičių, analizuojami individualūs darbo krūviai nagrinėjant bylas ir dokumentus. Apylinkių teismų patikrinimo aktuose pirmiausia duomenys pateikiami pagal teismo rūmus, vertinamas teismo rūmų bendras darbo krūvis, tuomet – teismo rūmuose dirbančio kiekvieno teisėjo darbo krūvis tikrinimo laikotarpiu. Vėliau duomenys apie darbo krūvius teismuose ar teismo rūmuose lyginami tarpusavyje, pateikiama minėtų duomenų lyginamoji analizė su ankstesnio ketvirčio ar pusmečio duomenimis. Kai kuriuose teismuose buvo lyginami per vieną darbo dieną gautų bylų vidurkiai tais pačiais laikotarpiais

ir per vieną darbo dieną gautų bylų vidurkiai su ankstesniu tiriamuoju laikotarpiu gautų bylų vidurkiais.

Paminėtina, kad dalis teismų gautas bylas skaičiuoja kaip statistinius vienetus, kita dalis – atsižvelgia į bylų sudėtingumą, apibrėžtą Teisėjų tarybos 2015 m. gegužės 29 d. nutarimu Nr. 13P-79-(7.1.2) „Dėl Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintame Darbo krūvio skaičiavimo teismuose tvarkos apraše. Taigi analizuojant teisėjams tenkantį darbo krūvį buvo apskaičiuojamas:

- darbo su gautomis ir išnagrinėtomis bylomis *krūvis* pagal bylų sudėtingumo koeficientą ir vienam teisėjui ar atitinkamo skyriaus teisėjui tenkančio darbo su tokiomis bylomis bendro krūvio per vieną darbo dieną vidurkis;
- darbo su gautomis ir išnagrinėtomis bylomis *krūvio vidurkis* pagal bylų sudėtingumo koeficientą ir vienam teismo teisėjui ar atitinkamo skyriaus teisėjui tenkančio darbo su tokiomis bylomis bendro krūvio per vieną darbo dieną vidurkis;
- bylų *krūvių likučių* laikotarpio pradžioje ir pabaigoje *pokytis*, tenkantis vienai teisėjo ar atitinkamo skyriaus teisėjo darbo dienai.

Manytina, jog, norint tiksliau nustatyti realų teisėjų darbo krūvį su bylomis ir krūvio pokyčius, tikslinga vertinti tiek atskirų kategorijų bylas pagal jų sudėtingumo koeficientus, tiek bendrą bylų srautų pokytį pagal bylų kiekį.

Apskaičiuojant apylinkių teismuose dirbančių teisėjų realų užimtumą kai kurie teismai papildomai vertino aplinkybę, jog dalis bylų tiriamuoju laikotarpiu buvo perduotos kitiems teismo rūmams pagal ankstesniais laikotarpiais priimtas darbo krūvio lyginimo priemonės, atsižvelgė kiek ir kokių bylų buvo perduota, dėl kokių objektyvių priežasčių tai buvo daroma, sprendė, ar tikslinga tęsti bylų perdavimą bei kokią įtaką turės konkretaus tipo bylų perdavimas dabartinės darbo krūvio analizės rezultatams.

Pastebėta tendencija, jog darbo krūvio analizių metu vertintas ne tik teismo ir teismo rūmų darbo krūvio rodiklis, bet išskirti aukščiausią ir žemiausią darbo krūvio rodiklius turintys teisėjai, aiškinamasi, kokios priežastys lėmė būtent tokius rodiklius, kaip jie kito lyginant su ankstesnių laikotarpių analizių rezultatais. Atsižvelgiant į gaunamus rezultatus, buvo pavedama stebėti aukščiausią darbo krūvį turinčių teisėjų gaunamų bylų krūvį ir, nenustačius jo mažėjimo tendencijos, spręsti dėl šių teisėjų darbo krūvio sureguliovimo.

Esminis teismo, teisėjų darbo krūvio skirtumas gali būti konstatuojamas tik įvertinus visumą aplinkybių ir teismų veiklos rodiklių, nustatytą Administravimo teismuose nuostatų 21.1 papunktyje, t. y. gautų, išnagrinėtų bylų skaičių, neišnagrinėtų bylų likutį, jo susidarymo priežastis ir vidutinę bylų nagrinėjimo trukmę vertinamo laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, teisėjų, teisėjo padėjėjų skaičių nurodytu laikotarpiu, jo pokytį, teisėjų sumažinto darbo krūvio, ilgalaikio (trunkančio ilgiau kaip 1 mėn.) laikinojo nedarbingumo, ilgalaikių (trunkančių ilgiau kaip 56 kalendorines dienas) atostogų ir kitus panašius atvejus, turėjusius esminės įtakos teisėjų darbo krūviui nurodytu laikotarpiu.

Sprendžiant dėl bylų skyrimo kitų teismo rūmų teisėjams, dažniausiai buvo atsižvelgiama į per tris mėnesius teismą sudarančiuose teismo rūmuose gautų bylų skaičių. Kadangi esminio darbo krūvio skirtumo požymiai teisės aktuose nėra detalizuoti, dėl jų turi būti nusprendžiama individualiai, vertinant atskirų teismą sudarančių teismo rūmų darbo krūvius. Esminis teismo rūmų darbo krūvių skirtumas gali būti konstatuojamas tik įvertinus visumą aplinkybių ir teismų veiklos rodiklių. Įprastai esminis darbo krūvio skirtumas teismą sudarančiuose teismo rūmuose buvo konstatuojamas dėl itin besiskiriančio gaunamų bylų srauto ir teisėjų skaičiaus.

Nustatydami, ar egzistuoja esminis darbo krūvio skirtumas, teismų administracinės veiklos priežiūros subjektai neanalizavo neišnagrinėtų bylų likučių susidarymo priežasčių, dažnu atveju neatsižvelgė į teisėjų nedarbingumo, atostogų laikotarpius, retais atvejais buvo atsižvelgiama į teismuose teisėjams nustatytas specializacijas. Nustačius esminį darbo krūvio skirtumą tarp teismų ar teismo rūmų ir siekiant užtikrinti bendrą teismų, teisėjų darbo krūvio vienodumą, teismo pirmininkams visų pirma buvo siūloma:

- perduoti nagrinėti kitam teismui ar teismo rūmams civilines, administracinių nusižengimų ir/ar baudžiamąsias bylas;

- laisvą teisėjo etatą iš teismo Civilinių bylų skyriaus perkelti į teismo Baudžiamųjų bylų skyrių;
- svarstyti dėl specializacijos nagrinėti administracinių nusižengimų bylas teisėjams, atliekantiems ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas, panaikinimo;
- svarstyti teismo rūmuose gaunamas administracinių nusižengimų bylas perduoti nagrinėti teismo rūmuose baudžiamąsias bylas nagrinėjantiems teisėjams;
- svarstyti galimybę dėl papildomo teisėjo padėjėjo skyrimo atitinkamos specializacijos teisėjams;
- svarstyti galimybę didinti ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas atliekančių teisėjų skaičių.

Siekiant sumažinti atvejų, kuomet reikalinga iš vieno rūmų perduoti kitiems teismo rūmams bylas dėl nepakankamo teisėjų, galinčių nagrinėti baudžiamąsias bylas, skaičių bei siekiant užtikrinti nenusipėjamumo principo įgyvendinimą bylų paskyrimo procese, pasiūlyta teismo teisėjų susirinkime svarstyti galimybę ikiteisminio tyrimo veiksmus konsoliduoti centriniuose teismo rūmuose.

Atsižvelgiant į esminius skirtumus tarp gaunamų civilinių ir baudžiamųjų bei administracinių nusižengimų bylų skaičiaus, buvo siūloma teismo teisėjų susirinkime svarstyti klausimą dėl centriniuose rūmuose nustatytų specializacijų skaičiaus pakeitimo – nustatant civilinių bylų nagrinėjimo specializaciją didesniai teisėjų skaičiui.

Šioje vietoje svarbu pažymėti, kad patikrinimo aktai atskleidė, jog nors bendri gaunamų tiek civilinių bendrosios kompetencijos, tiek darbo, tiek šeimos bylų skaičiai kasmet nuosekliai mažėja, tačiau dėl nuolatinio civilines bylas nagrinėjančių teisėjų trūkumo civilinių bylų mažėjimo tendencija netolygiai atsispindi civilines bylas nagrinėjančių teisėjų per vieną darbo dieną gaunamų bylų vidurkių rodikliuose. Minėta aplinkybė taip pat turi įtakos netolygiam darbo krūvio pasiskirstymui tarp atskirų civilines bylas nagrinėjančių teisėjų specializacijų. Darbo krūvio pasiskirstymas, ypač tarp darbo ir bendrosios kompetencijos bylas ir tik bendrosios kompetencijos bylas nagrinėjančių teisėjų, yra netolygus. Dėl nuoseklaus kasmet gaunamų darbo bylų skaičiaus mažėjimo tendencijų darytina išvada, jog teisme pakaktų, pavyzdžiui, dviejų darbo bylas nagrinėjančių teisėjų, tačiau tokiu atveju nebūtų užtikrintas atsitiktinumo principas skirstant bylas, ypač teisėjų nedarbingumo ar atostogų laikotarpiu. Siekiant darbo krūvio tarp skirtingų specializacijų teisėjų darbo krūvio tolygaus pasiskirstymo teismuose, praktikoje darbo bylas nagrinėjantiems teisėjams buvo pradėtos skirstyti bendrosios kompetencijos civilinės bylos, tačiau sumažintu krūviu. Siekiant užtikrinti pusiausvyrą tarp galimybės sudaryti sąlygas teisėjams specializuotis darbo bylų nagrinėjimo srityje ir skirtingų specializacijų teisėjų darbo krūvio tolygaus paskirstymo, praktikoje to pasiekti faktiškai nepavyksta. Atsižvelgiant į visa tai, kas buvo išdėstyta, teismo pirmininkui pateikta rekomendacija svarstyti klausimą dėl darbo bylų specializacijos teisme panaikinimo, perduodant darbo bylas nagrinėti visiems bendrosios kompetencijos bylas nagrinėjantiems teisėjams, o darbo bylas nagrinėjančius teisėjus perkelti į bendrosios kompetencijos specializaciją.

Pažymėtina, kad apskaičiuojant darbo krūvį ir vertinant, ar jis yra esminis, reikšmę analizių atlikimo laikotarpiais turėjo pasikeitęs teisinis reguliavimas, kai nuo 2022 m. gegužės 1 d. pareiškimus dėl teismo įsakymo išdavimo, kurie paduodami elektroninių ryšių priemonėmis, nagrinėjo visi, išskyrus Vilniaus miesto apylinkės teismą, apylinkių teismai. Pasikeitęs reguliavimas leido sumažinti prieš tai buvusį esminį darbo krūvio netolygumą apylinkių teismuose.

Remiantis administravimo subjektų priimtais sprendimais dėl patikrinimo išvadų, buvo nuspręsta taikyti šias priemones:

- reguliariai vertinti bylų srautų pokyčius teismuose ir, esant poreikiui, reaguoti peržiūrint teismo teisėjų bei teismo personalo darbo organizavimą;
- konstatavus esminį darbo krūvio skirtumą, vykdyti atsitiktine tvarka atrinktų (anksčiausiai teisme gautų ir nepaskirtų) ar kitais požymiais apibrėžtų bylų priskyrimą nagrinėti kitam teismui ar teismo rūmams;
- esant būtinumui, periodiškai spręsti dėl galimybės perduoti bylas iš teismo arba teismo rūmų, kuriam jos teisingos, kitam teismui arba teismo rūmams.

Dėl bylų perdavimo kitam teismui ar kitiems teismo rūmams

Kaip minėta aukščiau, teismai, siekdami užtikrinti atskirų teismų, teismo rūmų ir teisėjų darbo krūvių tolygumą bei spartesnį bylų nagrinėjimą, reguliariai vykdė teisėjų (teismo) darbo krūvio stebėseną. Nustačius esminį darbo krūvio skirtumą apylinkių teismuose ir perduodant bylas nagrinėti iš vieno teismo rūmų į kitus, atsižvelgiama į tai, kad teismo rūmai nebūtų labai dideliu atstumu nutolę nuo proceso dalyvių gyvenamųjų vietų. Nutarties ar įsakymo priėmimo dieną LITEKO duomenimis įvertinama, ar teismo rūmų darbo krūvis nėra išskirtinai didesnis už kitų teismo veiklos teritorijai priskirtų teismo rūmų darbo krūvius, taip pat įvertinama, kiek teisėjų etatų yra užimtų, siekiama, kad naujai paskirtuose teismo rūmuose byla būtų išnagrinėta ne tik nešališkai, bet būtų užtikrintas ir proceso operatyvumas bei ekonomiškumas.

Teismų pirmininkai, įvertinę patikrinimo aktuose pateiktus duomenis bei siūlymus, priima sprendimus dėl rekomendacijų įgyvendinimo. Sprendimų turinys dėl bylų perdavimo įforminamas teismo pirmininko įsakymais, nutartimis arba patvarkymais. Viena iš patikrinimo aktų buvo padaryta išvada, kad bylų perdavimas iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams negali būti grindžiamas tik formaliais argumentais apie bylų sudėtingumą ir didelę apimtį vienuose rūmuose, bet konkrečiais tai pagrindžiančiais statistiniais duomenimis. Pažymėta, kad bylų perdavimas iš vieno teismo rūmų į kitus teismo rūmus turėtų būti įforminamas ne teismo pirmininko įsakymais, o procesinėmis nutartimis.

Sprendžiant, kurių potipių bylos iš vieno teismo / teismo rūmų galėtų būti perduodamos nagrinėti kitiems teismams / kitiems teismo rūmams, buvo siūloma atsižvelgti į dalyvaujančių byloje asmenų statusą (fiziniai, juridiniai asmenys), bylų nagrinėjimo formą (rašytinio ar žodinio proceso tvarka). Teismo pirmininko įsakymuose ar nutartyse nurodomos bylų kategorijos, santykis, kuriuo reikia perskirstyti naujai gautas bylas, ir/ar konkretus bylų skaičius, kuris turi būti perduotas per nurodytą laikotarpį.

Lyginant darbo krūvį tarp teismų ar teismo rūmų, dažniausiai perduodamos:

- elektroninės ginčo teisena nagrinėtinios civilinės bylos, atrenkant jas pagal priskirtas Civilinių bylų klasifikatoriaus kategorijas;
- elektroninės ginčo teisena nagrinėtinios civilinės bylos dėl skolos priteisimo;
- elektroninės bylos dėl teismo įsakymo išdavimo;
- elektroninės bylos, nagrinėtinios supaprastinto proceso tvarka (išskyrus dėl leidimo paimti vaiką, priverstinio hospitalizavimo);
- elektroninės bylos, nagrinėtinios vykdymo procese;
- elektroninės bylos dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu;
- elektroninės bylos, nagrinėtinios dokumentinio proceso tvarka;
- bylos, kuriose apeliacinė instancija panaikino teismo priimtus sprendimus ir kurias perdavė nagrinėti iš naujo;
- elektroninės bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo;
- administracinių nusižengimų bylos pagal skundus dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo;
- elektroninės bylos, kurias perdavė nagrinėti pagal aukštesnės instancijos teismo sprendimą, ir kurios yra susijusios su skundais dėl prieglobsčio nesuteikimo ar panaikinimo.

Sprendžiant dėl civilinių bylų perdavimo, buvo atsižvelgiama į tai, ar inicijuojančiuose procesiniuose dokumentuose nėra pateikiamo prašymo taikyti laikinąsias apsaugos priemones, taip pat ar yra reiškiamas prašymas bylą nagrinėti rašytinio proceso tvarka. Dalyje patikrinimo aktų konstatuota, jog yra tikslinga perduoti ginčo teisena nagrinėjamas civilines bylas, kuriose ginčas kilęs būtent tarp juridinių asmenų, ir ypatingą teisena nagrinėjamas civilines bylas dėl antstolių, notarų veiksmų.

Bylų perdavimas organizuotas periodiškai. Siekiant sureguliuoti didžiausią krūvio disbalansą turinčių teismo rūmuose gaunamų bylų kontekste, buvo siūloma nuo tam tikro laikotarpio numatyti elektroninių bylų perdavimą iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams perduodant proporcingai, pavyzdžiui, kas antrą nustatyto tipo bylą, arba perdavimą vykdyti pagal santykį, pavyzdžiui, 2:1:1, trejus teismo rūmus rotuojant taip, kad pirmiesiems teismo rūmams kiekvienoje bylų skirstymo grupėje būtų skiriamos dvi bylos iš eilės, kas trečia byla skiriama antriems teismo rūmams ir kas ketvirta byla skiriama tretiesiems teismo rūmams. Bylos buvo skirstomos tol, kol neliko dalintinių

bylų atsižvelgiant į gautiną jų skaičių per dieną arba kol buvo perduotas teismo pirmininko įsakymu nustatytas bylų skaičius.

Pastebėta, kad teismai, perduodami bylas, neretai susiduria su situacijomis, kuomet dėl iš anksto nenumatytų priežasčių dėl nepakankamo teismo rūmuose bylų galinčių nagrinėti teisėjų skaičiaus nėra galimybės užtikrinti, jog bylos automatizuotos atrankos būdu būtų skirstomos pagal atsitiktinį skyrimą iš ne mažiau kaip dviejų teisėjų. Kiekvienu atveju teismo pirmininkas, prieš priimdamas sprendimą, įvertina duomenis apie teisėjų darbo krūvį teisme ir nustato, kuriems teismo rūmams bus skiriamos bylos. Pažymėtina, kad itin efektyviai naudojami įdiegti LITEKO funkcionalumai dėl kelių ar visų teismo rūmų parinkimo bylų skirstymo metu, leidžiantys įtraukti į bylų skirstymo modulį net ir vieną likusį teisėją bei užtikrinti, kad bylos būtų skirstomos laikantis nešališkumo, skaidrumo ir kitų teisės aktuose numatytų bylų paskirstymo principų.

Dalyje patikrinimo aktų konstatuota teigiama specializacijų nustatymo įtaka bylų nagrinėjimo kokybei. Kita vertus, nedidelio kiekio tam tikros kategorijos bylose besispecializuojančių teisėjų skaičiaus nustatymas apsunkina darbo organizavimą, nes lemia nepakankamą teisėjų, kuriems gali būti skiriamos bylos, skaičių bent vieno teisėjo nebuvimo darbe atvejais. Bylą perdavus kitiems teismo rūmams taip pat susiduriama su papildomais laiko ir finansinėmis sąnaudomis, susijusiomis su vykimu nagrinėti bylą į kitoje vietovėje esančius teismo rūmus. Teismų pirmininkams pasiūlyta svarstyti tikslingumą ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas konsoliduoti tik centriniuose teismo rūmuose. Mažesniuose teismo rūmuose pasitaiko situacijų, kuomet byla negali būti skiriama vienam iš dviejų teismo rūmų teisėjų, kadangi kitas teisėjas byloje atliko ikiteisminio tyrimo funkcijas ir negali nagrinėti baudžiamosios bylos. Turi būti užtikrintas bylų paskyrimas automatizuotu būdu renkantis ne mažiau kaip iš dviejų baudžiamąsias bylas galinčių nagrinėti teisėjų ir nenuspėjamumo principas. Patikrinimo aktuose konstatuota, kad bylos iš vieno teismo rūmų kitiems teismo rūmams tiriamuoju laikotarpiu buvo perduotos pagrįstai, siekiant suvienodinti bendrą teismo rūmų darbo krūvį ir užtikrinti, kad bylos būtų išnagrinėtos lygybės ir viešumo sąlygomis per įmanomai trumpiausią laiką. Tačiau siekiant sumažinti atvejų, kuomet reikalinga iš vieno rūmų perduoti kitiems teismo rūmams bylas dėl nepakankamo teisėjų, galinčių nagrinėti baudžiamąsias bylas, skaičiaus buvo siūloma svarstyti galimybę ikiteisminio tyrimo veiksmus konsoliduoti tik centriniuose teismo rūmuose, pavedant ikiteisminio tyrimo teisėjo funkcijas atlikti ne vienam teisėjui. Konsolidavus ikiteisminio tyrimo veiksmus centriniuose teismo rūmuose kartu būtų užtikrintas ir nenuspėjamumo principo, skiriant ikiteisminio tyrimo dokumentus nagrinėjimui, užtikrinimas.

Dėl teismo personalo darbo krūvio stebėsenos ir tolygaus darbo krūvio paskirstymo

Teismo personalo darbo krūvio stebėseną daugumoje teismų vykdoma nuolat, tačiau planiniai tiksliniai ar kompleksiniai patikrinimai per tiriamąjį laikotarpį buvo atliekami tik keliuose teismuose. Iš patikrinimų aktų nustatyta, kad teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų darbo krūvius, ypač tais atvejais, kai jie turi pavaduoti vieni kitus, vertina ir koreguoja vyresnieji teisėjų padėjėjai arba, pagal žodinį susitarimą, kiti teisėjų padėjėjai. Likusio teismo personalo darbo krūvio stebėseną dažniausiai atliekama atitinkamo teismo skyriaus vedėjo.

Siekiant įvertinti teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų faktinį darbo krūvį pagal rengiamų procesinių dokumentų kiekį ir pobūdį tiek tuose pačiuose teismo rūmuose, tiek skirtinguose teismo rūmuose, taip pat įvertinti pavadavimo darbo krūvį, nustatyti, kokius procesinius dokumentus jie rengia, teismuose buvo atliktos teisėjų padėjėjų ir teismo konsultantų darbo krūvio analizės. Analizuojant teisėjų padėjėjų ir teismo konsultantų darbo krūvį buvo vertinama:

- parengtų procesinių dokumentų projektų kiekis, dirbant su nuolat priskirtu teisėju;
- parengtų procesinių dokumentų projektų kiekis, dirbant su teisėju kito teisėjo padėjėjo / teismo konsultanto pavadavimo atveju;
- faktiškai teisėjo padėjėjo / teismo konsultanto dirbtos dienos;
- su kokio tipo bylomis dirbo teisėjo padėjėjas / teismo konsultantas;
- bendras teisėjų padėjėjų / teismo konsultantų etatų skaičius, jų pasiskirstymas tarp teismo rūmų.

Svarbu pažymėti, kad teisėjo ir teisėjo padėjėjo, teismo konsultanto darbas teisme ar teismo rūmuose dėl skirtingo teisėjų ir teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų skaičiaus organizuojamas skirtingai, todėl patikrinimo aktuose buvo atsižvelgiama į tai, su kiek teisėjų, koku būdu teisėjo padėjėjas / teismo konsultantas dirba. Taip pat vertinamas teismui ar teismo rūmams tenkantis krūvis, gautų, išnagrinėtų bylų skaičius, teisėjų darbo ataskaitų duomenys ir kt.

Analizuojant teisėjų padėjėjų ir teismo konsultantų darbo krūvį, procesinių dokumentų parengimui skirtas darbo laikas nebuvo vertintas, kaip ir procesinių sprendimų nuasmeninimas, žyminio mokesčio žymėjimas ar praktikos paieška, darant prielaidą, kad visi be išimties teisėjų padėjėjai ir teismo konsultantai per ilgesnį laikotarpį rengia procesinius dokumentus tiek sudėtingesnėse, tiek paprastesnėse bylose, ir tai lemia jų darbo laiką.

Vienu atveju, tyrimas, siekiant apskaičiuoti teisėjų padėjėjų darbo krūvį teismuose, buvo atliekamas apklausos būdu, teisėjų padėjėjams nustatytu laikotarpiu pildant pateiktos formos lentelę. Lentelėje nurodyti laukai su galimai rengiamų procesinių dokumentų pavadinimais ir datomis, kuriuos teisėjų padėjėjai turėjo pildyti kiekvieną darbo dieną. Kitu atveju, parengtus procesinių dokumentų projektus teisėjų padėjėjai, teismo konsultantai turėjo įkelti į riboto prieinamumo aplanką ir jų pagrindu buvo apskaičiuojamas teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų darbo krūvis. Visais atvejais buvo apskaičiuojamas teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų darbo krūvio vidurkis per vieną darbo dieną ir bendras teismo ar teismo rūmų vidurkis.

Įvertinus patikrinimo aktuose pateiktą informaciją apie teisėjų padėjėjų ir teismo konsultantų darbo krūvį, nustatyta, kad:

- vidutiniškai per vieną darbo dieną buvo parengiami du-trys procesinių dokumentų projektai teisėjui, su kuriuo teisėjo padėjėjas ar teismo konsultantas buvo priskirtas dirbti nuolat;
- pavaduojant kitus teisėjų padėjėjus ir/ar teismo konsultantus, vidutiniškai per vieną pavadavimo dieną kitam teisėjui pavaduojantysis parengdavo po vieną procesinio dokumento projektą, daugiausiai – po du procesinių dokumentų projektus;
- teismo centriniuose rūmuose buvo parengiama po vieną procesinį dokumentą daugiau negu teritoriniuose teismo rūmuose.

Darbo krūvio analizės laikotarpiais didžiausią rengiamų procesinių sprendimų projektų dalį sudarė baigiamųjų procesinių sprendimų (išskyrus sprendimų už akių, preliminarinių sprendimų, sprendimų nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu) projektai civilinėse bylose ir nuosprendžių projektai baudžiamosiose bylose.

Atkreiptinas dėmesys, kad, vertinant pagal parengtų procesinių dokumentų projektų kiekį, kiekvienam teisme dirbančiam teisėjo padėjėjui, teismo konsultantui tenka parengti skirtingą kiekį dokumentų projektų. Parengtų dokumentų kiekis neatspindi tikrojo teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų darbo krūvio, kadangi jį lemia bylos tipas, rengiamo procesinio dokumento projekto sudėtingumas ir kiti kriterijai, kurie nebuvo įtraukiami kaip vertinimo kriterijai apskaičiuojant darbo krūvį. Atlikus darbo krūvio apskaičiavimus, nustatyta, kad teisėjo padėjėjo darbo krūviui didelės įtakos turi paties teisėjo rašomų procesinių dokumentų kiekis ir intensyvumas, kitų teismo darbuotojų pavadavimo būtinybė.

Iš 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio inicijuotų planinių tikslinių ir kompleksinių patikrinimo aktų matyti, jog įvertinus teisėjų padėjėjų, teismo konsultantų darbo krūvį konstatuota, kad šiems teismo darbuotojams iš esmės darbo krūvis paskirstomas tolygiai. Teisėjų padėjėjų ir teismo konsultantų darbo krūvis buvo reguliuojamas fiksuojant darbo dienas, kai jiems tekdavo pavaduoti teisme nesančius kolegas ir dirbti su dviem teisėjais. Skirstant darbus teisėjų padėjėjams, teismo konsultantams, buvo orientuojamasi į tai, kad darbo krūvis išliktų tolygus kalendorinių metų eigoje ir metų pabaigoje žymiai nesiskirtų. Siekiama suvienodinti dviejų – trijų mėnesių darbo krūvius, nes dėl įvairių objektyvių priežasčių realios galimybės visiškai suvienodinti mėnesio darbo krūvį nėra.

Patikrinimo aktuose kelis kartus buvo atkreiptas dėmesys į tai, kad teismai susiduria su teisėjų padėjėjų trūkumu, nefinansuojamais teisėjų padėjėjų etatais, taip pat nagrinėjamų bylų specifika, o tai lemia poreikį pasitelkti į pagalbą kitų teismo rūmų teisėjų padėjėjus. Teisėjų padėjėjų darbo krūvį dažnu atveju buvo sudėtinga apskaičiuoti, kadangi jis yra dinamiškas dėl taikomų darbo organizavimo

metodų, objektyvaus nebuvimo darbe, skirtingo gaunamų ir išnagrinėjamų bylų skaičiaus. Siekiant išvengti darbo krūvio pasiskirstymo tarp teisėjų padėjėjų problematikos, turinčios įtakos teismo mikroklimatui ir kitiems faktoriams, buvo siūloma ieškoti galimybių didinti teismuose dirbančių teisėjų padėjėjų skaičių, kiekvienam teisėjui skiriant po vieną teisėjo padėjėją. Nesant finansinių galimybių, atsižvelgiant į galimus darbo krūvio skirtumus tarp teismo rūmų ir dirbančių teisėjų padėjėjų, teismo pirmininkui pasiūlyta iš naujo peržiūrėti teisėjų padėjėjų etatų skaičių kiekvienuose teismo rūmuose. Kiekvienu atveju svarbu įsivertinti, ar esamas teisėjų padėjėjų skaičius kiekvienuose rūmuose nustatytas prieš ilgą laiką, ar teisėjo padėjėjų etatų skaičius atliepia konkrečių teismo rūmų darbo krūvį, ir, esant poreikiui, rekomenduojama perskirstyti etatus, siekiant tolygaus darbo krūvio paskirstymo teisme. Teismams siūlytina atkreipti dėmesį į Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 12 straipsnio 3 dalį, kuri numato terminus, per kuriuos turi būti paskelbti konkursai į laisvas vietas ar atsiradus naujai pareigybei. Jeigu tokie konkursai nebuvo skelbiami, teismai turėtų įsivertinti poreikį turėti konkrečios pareigybės vienetą. Teisėjų padėjėjų krūvius ir kitus su šia pareigybe susijusius klausimus siūloma periodiškai aptarti teisėjų padėjėjų susirinkimuose.

Priešinga situacija buvo nurodyta apygardų teismuose. Patikrinimo aktuose tyrimų atlikimo laikotarpiu vertinta, kad visuose apygardų teismuose teisėjų ir su jais dirbančių teisėjų padėjėjų (specialistų) skaičius analizuojamais laikotarpiais buvo panašus. Apibendrinus duomenis dėl apygardų teismuose dirbusių teisėjų padėjėjų skaičiaus, buvo daromos išvados, kad teisėjų padėjėjų skaičius esminės įtakos apygardų teismų teisėjų darbo krūvio vertinimui neturėjo, nes teisėjų ir su jais dirbančių teisėjų padėjėjų (specialistų) skaičius analizuojamais laikotarpiais buvo panašus.

Apibendrinus gautą informaciją apie teismo posėdžių sekretorių darbo krūvio stebėseną ir tolygų darbų paskirstymą, nustatyta, kad kai kuriuose teismuose darbo krūvis teismo posėdžių sekretoriams skirstomas remiantis teismo vidaus taisyklėse nurodytais darbo krūvio paskirstymo kriterijais, yra sudaroma viešai prieinama (teismo viduje) darbo krūvio apskaitos lentelė. Skirstant darbus teismo posėdžių sekretoriams yra vertinamos laiko sąnaudos, kurioms apskaičiuoti taikomi atitinkami koeficientai teismo posėdyje dalyvaujančių proceso dalyvių pasisakymų ir teisėjo (pranešėjo) pranešimo trukmei, pavyzdžiui, proceso dalyvių pasisakymų trukmei taikomas koeficientas 1, nes šie pasisakymai yra protokoluojami, o teisėjo (pranešėjo) pranešimo trukmei – koeficientas 0,5, nes šis pranešimas nėra protokoluojamas. Skirstant darbus teismo posėdžių sekretoriams taip pat buvo atsižvelgiama į:

- paskutinės darbo savaitės darbo krūvį darbo krūvio apskaitos lentelėje pagal apskaičiuotus krūvio vienetų;
- ateinančios savaitės teismo posėdžius pagal bylos sudėtingumo balą;
- atvykstančių proceso dalyvių skaičių pagal LITEKO duomenis;
- lyginami mėnesio – dviejų mėnesių darbo krūviai, nes dėl objektyvių priežasčių (taip pat kaip ir teisėjo padėjėjų darbo krūvio) suvienodinti teismo posėdžių sekretorių savaitės darbo krūvi nėra galimybės.

Teismo raštinės skyriuose dirbančio teismo personalo darbo krūvis dažnu atveju buvo reguliuojamas įvertinus teisme gautų dokumentų kiekį. Teismo vertėjų veiklos efektyvumo patikrinimas parodė, kad teismo pirmininkui yra būtina svarstyti klausimą dėl automatinio vertimo programų įsigijimo, papildomo anglų, rusų kalbų vertėjų įdarbinimo. Analizuojant teismo vertėjų veiklos efektyvumą, buvo atsižvelgiama į vertimų žodžiu teismo posėdžiuose skaičių, vertimo raštu skaičių, apskaičiuojamas vidutinis išverstų lapų skaičius per darbo dieną, vidutinis teismo posėdžiuose dirbtas laikas per vieną darbo dieną. Atlikto patikrinimo rezultatai parodė, kad rusų kalbos vertėjų vertimo raštu darbo efektyvumas padidėjo, lyginant su praėjusiu laikotarpiu; anglų kalbos vertimo efektyvumas sumažėjo; vokiečių kalbos vertimų raštu vidurkis padidėjo 2,20 karto; posėdžiuose praleistas laikas kito nežymiai. Padaryta išvada, jog anglų kalbos vertėja dirba neefektyviai.

Viename iš apylinkių teismų atliktas Dokumentų priėmimo ir informacijos biuro, telefonisčių bei Ekspedicijos biuro darbo efektyvumo patikrinimas. Tyrimo metu buvo vertinami Dokumentų priėmimo ir informacijos biuro bei Ekspedicijos biuro darbuotojų gaunamų ir išsiųstų procesinių dokumentų statistiniai darbo krūvio rodikliai. Patikrinimui atlikti vadovautasi LITEKO duomenimis

apie teisme gautų ir užregistruotų procesinių dokumentų kiekį ir AB „Lietuvos paštas“ savitarnos sistemos sugeneruotais duomenimis apie teismo išsiųstų procesinių dokumentų kiekį.

Patikrinimo metu pastebėta, kad Dokumentų priėmimo ir informacijos biuro darbuotojams buvo netolygiai paskirstytos funkcijos, susijusios su darbu Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portale (toliau – Portalas) ir sistema „E. Pristatymas“. Reguluojant darbo krūvį, visi darbuotojai nuo 2022 m. kovo 1 d. dirbo su dokumentais, gautais per Portalą ir sistemą „E. Pristatymas“. Taip vienam darbuotojui sudarytos sąlygos didesnę dėmesį skirti vykdyti biuro darbo organizavimo funkcijas. Visi dokumentų priėmimo ir informacijos biuro darbuotojai nuo 2021 m. gruodžio mėn. vykdė procesinių dokumentų išdavimo asmenims funkcijas, taip sudarant galimybę atvykusiems asmenims operatyviau gauti jų prašomus ar jiems išduotus teismo procesinių dokumentų nuorašus, gauti kitą informaciją. Perskirsčius funkcijas tarp biuro darbuotojų, atisakyta vienos specialisto pareigybės. Didelę reikšmę teismo raštinės darbui turėjo ir tai, kad, nuo 2022 m. gegužės 1 d. teismui nebegaunant elektroninių pareiškimų dėl teismo įsakymo išdavimo, sumažėjo gaunamų ir siunčiamų teismo procesinių dokumentų kiekis, o tai lėmė teismo personalo krūvio mažėjimą.

Įvertinus visa tai, kas išdėstyta, atskirų sprendimų, susijusių su patikrinimo išvadų įgyvendinimu, teismo administracija nepriėmė, tačiau buvo taikomos visos galimos vidinės administravimo priemonės, siekiant įgyvendinti pateiktus pasiūlymus. Nuspręsta ateityje optimizuoti teismo raštinės biurų darbą, atsisakant perteklinių pareigybių ir darbuotojų bei tolygiau paskirstant teismo personalo darbo krūvius.

Nemažoje dalyje patikrinimų, atliktų analizuojant teismo personalo darbo krūvį, kreipiamas dėmesys į itin didelę darbuotojų kaitą, stebimas minimalus darbuotojų skaičiaus pokytis dėl karjeros galimybių teismų viduje. Ne tik teisėjai, bet ir teismo personalas nuolat susiduria su padidėjusiu darbo krūviu. Siekdami užtikrinti teismų veiklos tęstinumą, tinkamą žmogiškųjų išteklių valdymą, pasinaudodami sukurtu nuotolinio darbo įrankiu, teismų pirmininkai aktyviai įtraukia nutolusiuose teismo rūmuose dirbančius darbuotojus padėti vieni kitiems, pavyzdžiui, vieno apylinkės teismo vieno teismo rūmų teisėjo padėjėjui buvo paskirta dirbti su kitų teismo rūmų teisėju, vieno apylinkės teismo rūmų teismo posėdžių sekretoriui pavesta atlikti tam tikras funkcijas kitų teismo rūmų išnagrinėtose elektroninėse bylose. Šis darbo modelis laikytinas pasiteisinusiu ir padedančiu teismams paskirstyti darbo krūvį teismo personalui tolygiai tarp teismo rūmų.

Analizuoti patikrinimo aktai atskleidė, kad teismuose vidaus teisės aktais vis dar nėra nustatyta teisėjų padėjėjų, teismo posėdžių sekretorių, raštinės darbuotojų pavadavimo tvarka. Teismo personalo pavadavimo klausimai ir priemokų skyrimas teismuose sprendžiamas teismo pirmininko ar kanclerio įsakymu. Priemokos dažniausiai skiriamos už papildomų užduočių, kurios nėra nustatytos pareigybės aprašyme, atlikimą arba skiriamos už naujai į pareigas priimamų darbuotojų mokymą, kuomet paskiriamas kuratorius tam tikram laikotarpiui atlikti pradinį mokymą naujam darbuotojui. Teisėjų padėjėjų pavadavimo klausimai sprendžiami užduotis ir pavedimus, atsižvelgiant į jų pobūdį bei sudėtingumą, paskiriant dirbantiems teisėjų padėjėjams, įvertinus specializaciją, turimą darbo krūvį ir padėjėjo sutikimą pavaduoti. Jeigu pavadavimo laikotarpiu yra laisvas teisėjo padėjėjas, tai dirbantis teisėjo padėjėjas pavaduoja negalintį atlikti savo pareigų teisėjo padėjėją, neskiriant jam priemokos. Teismo posėdžių sekretorių užimtumas sprendžiamas tokiu pačiu būdu, vertinamas tais pačiais kriterijais, lyginant per atitinkamą laikotarpį. Raštinės darbuotojų pavadavimo klausimus sprendžia teismo raštinės ar teismo raštinės biuro vedėjas. Tikrinamuoju laikotarpiu priemokų už papildomą krūvį teismo personalui nebuvo mokama. Pavadavimo poreikio atostogų metu teismuose taip pat nebuvo nustatyta, kadangi teismo personalas atostogas planuoja ir derinasi tarpusavyje. Manytina, kad užtikrinti priemokų mokėjimą galimybės nėra dėl nepakankamų lėšų darbo užmokesčiui skyrimo.

Viename iš apygardų teismų teismo pirmininko įsakymu yra patvirtintas teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, didesnio darbo krūvio nustatymo ir mokėjimo už padidėjusį darbo krūvį tvarkos aprašas. Šio vidaus teisės akto patvirtinimas išskirtinas kaip gerosios praktikos pavyzdys, nes sudarė prielaidas užtikrinti sklandų ir nenutrūkstamą teismo darbo organizavimą ir būtinųjų funkcijų atlikimą, atlyginti darbuotojams už padidėjusį darbo krūvį,

atsižvelgti į teisėjų etatų užimtumo situaciją skyriuose ir atitinkamai nuolat paskirstyti, pavyzdžiui, teismo posėdžių sekretorių etatus.

Kaip teigiamą dalyką taip pat būtų galima išskirti teismo administracijos iniciatyvą kiekvienų metų II pusmetį atlikti lėšų panaudojimo analizę, įsivertinti prognozę bei, nustatius darbo užmokesčio lėšų sutaupymą, įvertinus teismo finansines galimybes, teismo personalo indėlį, spręsti dėl vienkartinį išmokų išmokėjimo. Skiriant priemokas ir vienkartinę išmoką valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, turėtų būti laikomasi 2022 m. spalio 27 d. Nacionalinės teismų administracijos Vidaus audito skyriaus vidaus audito ataskaitoje Nr. 1VA-4-(8.3.) suformuotų rekomendacijų.

Apibendrinus gautuose įsakymuose dėl patikrinimo išvadų priimtus sprendimus, susijusius su teismo personalo darbo krūvio stebėseną ir tolygiu darbo krūvio paskirstymu, buvo nuspręsta taikyti šias priemones:

- teismo personalo darbo krūvio paskirstymo (tolygumo) stebėsenos ir vertinimo neįtraukti į teismo organizacinės veiklos priežiūros planą. Stebėseną ir vertinimą atlikti kalendorinių metų eigoje, kas mėnesį įvertinant darbo krūvio teismo personalui paskirstymo tolygumą, o dėl šios priemonės įtraukimo į planą ateityje spręsti pagal poreikį;
- nuolat analizuoti valstybės tarnybos ir/ar darbo santykių nutraukimo, laikinai atsilaisvinančių pareigybių neužpildymo priežastis. Šią informaciją naudoti kaip papildomą šaltinį apibrėžti organizacinės veiklos tobulinimo kryptis, operatyviai inicijuoti atrankas į atsilaisvinančias vietas bei aiškiai teismo kolektyvui komunikuoti apie susiklosčiusią situaciją, skatinti konstruktyviu bendradarbiavimu grindžiamą organizacinę kultūrą;
- parengti ir teismo pirmininko įsakymu patvirtinti teismo personalo pavadavimo tvarką;
- lyginant darbo krūvius pavadavimo atveju ir esant galimybei, pasitelkti į pagalbą kitų teismo rūmų teisėjų padėjėjus, organizuojant darbą nuotoliniu būdu;
- steigti vyresniojo teisėjo padėjėjo pareigybę ir jam pavesti koordinuoti teisėjų padėjėjų darbo krūvį;
- teisėjų susirinkimuose aptarti galimybę suvienodinti teisėjų padėjėjams teikiamų procesinių dokumentų projektų rūšis;
- išsiaiškinti teismo darbuotojo darbo efektyvumo smukimo priežastis bei taikyti atsakingesnę darbų atlikimo kontrolę, siekiant pakelti teismo darbuotojo darbo našumą iki nustatytos apimties.

Dėl patikrinimo aktuose nurodytos gerosios praktikos

Vertinant gautą informaciją apie atliktus planinius tikslinius ir kompleksinius patikrinimus, susijusius su teisėjų ir teismo personalo darbo krūvio stebėseną, tolygaus darbo krūvio paskirstymu ir bylų perdavimu kitam teismui ar kitiems teismo rūmams, matyti, kad Administracijai pateiktuose patikrinimo aktuose nebuvo aiškiai nurodyti gerosios praktikos pavyzdžiai. Daugumoje patikrinimo aktų pateiktos išvados ir siūlymai, rekomendacijos teismų pirmininkams imtis tam tikrų priemonių nustatytiems trūkumams pašalinti. Pastebėta, kad teismai nustato gerosios praktikos pavyzdžius, bet jų neįvardija ir neakcentuoja kaip gerosios praktikos. Manytina, kad gerosios praktikos pavyzdžiais galėtų būti įvardinta ši teismų taikoma praktika:

- nuolat vykdoma teismo, atskirų teismo rūmų ir teisėjų darbo krūvio stebėseną bei kontroliuojamas bylų paskirstymas;
- apskaičiuojant darbo krūvį vertinamos atskirų kategorijų bylos pagal jų sudėtingumo koeficientus;
- aukščiausią darbo krūvį turinčių teisėjų gaunamų bylų krūvio stebėjimas ir, nenustačius jo mažėjimo tendencijos, sprendimų priėmimas dėl šių teisėjų darbo krūvio sureguliuojimo vidaus administravimo priemonėmis;
- įsivertinimas, ar esamas teismo personalo etatų skaičius kiekvienuose teismo rūmuose nustatytas prieš ilgą laiką, ar esamas etatų skaičius atliepia konkrečių teismo rūmų darbo krūvį, ir, esant poreikiui, šių etatų perskirstymas, siekiant tolygaus darbo krūvio paskirstymo teisme;

- patvirtinta teismo personalo pavadavimo tvarka.

Gerosios praktikos pavyzdžiais galėtų būti laikoma ir tai, kad, lyginant darbo krūvius pavadavimo atvejais ir esant galimybei, pasitelkiamas į pagalbą kitų teismo rūmų teismo personalas, organizuojant darbą nuotoliniu būdu. Paminėtina ir tai, kad dažnu atveju teismo teisėjų susirinkimuose yra aptariami atvejai dėl teisėjų ir teismo personalo darbo krūvio apskaičiavimo metodų ir būdų, darbo krūvio tolygaus paskirstymo, todėl svarbu skatinti tokį komunikavimo būdą ir įvardyti jį kaip gerąją praktiką.

Rekomenduotina teismuose patvirtinti teismo personalo pavadavimo tvarką, kadangi nėra nustatytų aiškių pavadavimo kriterijų ir mechanizmo. Tokios tvarkos nustatymas leistų teisme užtikrinti didesnę pavedimų atlikti papildomas funkcijas objektyvumą, taptų įrankiu abejonėms dėl darbo funkcijų paskirstymo tolygumo pašalinti, ypač tuose teismuose, kuriuose nuolat trūksta teismo personalo (kai teisėjo ir padėjėjo etatai nėra finansuojami santykiu 1:1, kitais teismo personalo trūkumo atvejais). Taip pat rekomenduotina teismuose patvirtinti teismo personalo didesnio darbo krūvio nustatymo ir mokėjimo už padidėjusį darbo krūvį tvarką, kuri leistų užtikrinti darbuotojams teisingą atlyginimą už padidėjusį darbo krūvį.

Administracija, įgyvendindama jai suteiktus įgalinimus teikti pasiūlymus dėl teismų administracinės veiklos ir organizacinio darbo tobulinimo, siūlo informuoti Lietuvos Respublikos teismus apie pastebėtus ir įvertintus trūkumus bei pasiūlyti įgyvendinti gerosios praktikos pavydžius, atsižvelgiant į jų aktualumą kiekvienam teismui. Atkreiptinas dėmesys, kad, siekiant tinkamai užtikrinti darbo organizavimą teisme, darbo krūvio tolygumą tiek teismo viduje, tiek tarp teismų, teismų bendruomenėje turėtų būti susitarta dėl:

- vieningos praktikos inicijuojant ir įforminant tikslinio patikrinimo dėl darbo krūvio tolygumo procedūrą (koks subjektas inicijuoja, kokia sprendimo forma, koku periodiškumu ar atvejais, kaip įforminamos patikrinimų išvados ir kt.);
- vieningos apylinkių teismų (rūmų) darbo krūvio tolygumo vertinimo praktikos, apibrėžiant vienodus vertinimo kriterijus (duomenis) ir jų įvertinimo metodiką, bei techninių sprendinių, leisiančių teismų administracinę veiklą vykdančiams subjektams aktualių laiku stebėti darbo krūvio teismuose pokyčius ir imtis priemonių, leidžiančių reaguoti į teismų darbo krūvio netolygumus;
- vieningų kriterijų, kuriais remiantis sprendžiama dėl bylų perdavimo ir bylų perdavimo eiliškumo, įsigaliojus BPK 229¹ straipsnio ir CPK 62¹ straipsnio pakeitimams;
- vieningos sprendimų dėl bylų perdavimo tarp teismų (rūmų) įforminimo praktikos (teismo pirmininko nutartimis, įsakymais ar kt.).

**PASTABŲ, PASIŪLYMŲ
LENTELĖ**

DĖL 2021 METŲ II PUSMEČIO – 2022 METŲ I PUSMEČIO TEISMŲ ADMINISTRAVIMO TRŪKUMŲ, TAIKYTŲ ORGANIZACINĖS IR ADMINISTRACINĖS VEIKLOS PRIEMONIŲ IR GEROSIOS PRAKTIKOS APIBENDRINIMO

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija) pagal teismų pateiktus duomenis parengė ir pateikė Teisėjų tarybos Teismų administravimo komitetui (toliau – Komitetas) svarstyti 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio teismų administravimo trūkumų, taikytų organizacinės ir administracinės veiklos priemonių ir gerosios praktikos apibendrinimą (toliau – Apibendrinimas).

Komiteto narių pateikti pastabos ir pasiūlymai nurodyti ir įvertinti šioje derinimo pažymoje.

<i>Komiteto narys</i>	<i>Pastabos ir pasiūlymai</i>	<i>Pastabų ir pasiūlymų įvertinimas</i>
E. Rimšelis	1. Siūlau papildyti Apibendrinimo pabaigoje nurodytus siūlymus tokiu sakiniu: „ <i>Susitarus dėl šių krūvio tolygumui užtikrinti svarbių aspektų, pateikti užduotį Administracijai parengti techninį sprendimą, kuris leistų teismų administracinę veiklą vykdančioms subjektams aktualiu laiku stebėti darbo krūvio teismuose pokyčius ir imtis priemonių leidžiančių reaguoti į teismų darbo krūvio netolygumus.</i> “	<p>Atsižvelgta. Papildyta, kad siūloma spręsti ne tik dėl vieningos apylinkių teismų (rūmų) darbo krūvio tolygumo vertinimo praktikos, apibrėžiant vienodus vertinimo kriterijus (duomenis) ir jų įvertinimo metodiką, bet ir dėl techninių sprendinių, leisiančių teismų administracinę veiklą vykdančioms subjektams aktualiu laiku stebėti darbo krūvio teismuose pokyčius ir imtis priemonių leidžiančių reaguoti į teismų darbo krūvio netolygumus;</p> <p>Pažymėtina, kad Teisėjų tarybos pavedimu, teisinės ir techninės priemonės, susijusios su teismų darbo krūvio administravimu, yra rengiamos kitose Administracijos vykdomose veiklose. Numatomi sprendimai <u>artimuoju laikotarpiu</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šiuo metu Komitete svarstoma dėl Administravimo teismuose nuostatų pakeitimo. Administracija yra parengusi ir pateikusi derinti apygardos teismams Administravimo teismuose nuostatų pakeitimo projektą, įgyvendinant Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso

	<p>2. Siūlyčiau patikslinti 3 lapo pirmą pastraipą: „Patikrinimo aktuose pasigesta patikrinimo metu konstatuotų teismo (teisėjo) administracinės veiklos trūkumų ar privalumų (geroji praktika).“ (nelabai aiški mintis).</p> <p>3. Siūlyčiau detalizuoti 6 puslapio 2 pastraipą: „Manytina, jog, norint tiksliau nustatyti realų teisėjų darbo krūvį su bylomis ir krūvio pokyčius, yra tikslinga</p>	<p>kodekso 229¹ straipsnio ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 62¹ straipsnio nuostatas dėl bylų priskyrimo nagrinėti kito teismo teisėjams, kai yra konstatuojamas esminis darbo krūvio skirtumas. Siekiant užtikrinti praktikos vienodumą sprendžiant teismų organizacinės ar administracinės veiklos klausimus, t. y. renkant ir vertinant duomenis, reikšmingus esminio darbo krūvio skirtumo konstatavimui, siūloma numatyti, kad duomenys būtų tvarkomi vienoje vietoje, naudojantis informacinių technologijų priemonėmis, ir su jais turėtų teisę susipažinti ir vertinti teismų išoriniai administratoriai. Siūloma, kad tam tikrus duomenis tvarkytų Administracija (gautų bylų skaičiai ir pan.), tam tikrus – teismai (faktiškai dirbtų teisėjų darbo laikas, sumažinto darbo krūvio dydis ir pan.). Skaičiuoklė padėtų teismo organizacinės ar administracinės veiklos priežiūros subjektams lengviau apskaičiuoti darbo krūvio rodiklius.</p> <p><u>Ateityje planuojama:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Administracija, vykdydama projektinę veiklą, rengia siūlymus dėl LITEKO2 funkcionalumų tobulinimo. Viena iš galimų krypčių – LITEKO2 techniniai sprendimai dėl optimalaus darbo krūvio, visų krūvių skaičiavimų, bylų skirstymo potencialių poreikių, atitinkamai – ir statistikos skaičiavimo. <p>Atsižvelgta, patikslinant pastraipą, kad patikrinimo aktuose dažnai nenurodomi patikrinimo metu konstatuoti teismo (teisėjo) administracinės veiklos trūkumai ar privalumai (geroji praktika) (Administravimo teismuose nuostatų 27.6 papunktis).</p> <p>Atsižvelgta, patikslinant, kad tikslinga vertinti tiek atskirų kategorijų bylas pagal jų sudėtingumo koeficientus, tiek vertinti bendrą bylų srautų pokytį pagal bylų kiekį.</p>
--	--	---

	<p><i>vertinti atskirų kategorijų bylas pagal jų sudėtingumo koeficientus, nei vertinti bendrą bylų srautų pokytį pagal bylų kiekį.</i>“ Man atrodo, toks pasiūlymas pernelyg abstraktus, o teismų bandymai vertinti bendrą bylų srautų pokytį pagal bylų kiekį atsiranda dėl natūralių abejonių ir nepasitikėjimo darbo krūvio skaičiavimu pagal jų sudėtingumo koeficientus. Galbūt vertėtų palikti teismams daugiau erdvės ir bandyti derinti abu krūvio skaičiavimo metodus: tiek vertinti bylų sudėtingumo koeficientus, tiek skaičiavimą pagal bylų srautų pokyčius.</p>	
	<p>4. Apibendrinimo įvade yra nurodyta: „<i>Išanalizavus gautus patikrinimo aktus, matyti, kad teismuose atlikti planiniai tiksliniai ir kompleksiniai patikrinimai buvo skirti bylų nagrinėjimo kokybės bei proceso operatyvumo, taip pat teismo, teisėjų ir teismų personalo veiklos efektyvumo užtikrinimui.</i>“, bet pačiame Apibendrinime plačiau aptariamai iš esmės patikrinimai dėl darbo krūvių. Nors darbo krūvių problema teismuose yra viena opiausių, galbūt galima pateikti ir kelis pasiūlymus ar gerosios praktikos pavyzdžius dėl būtinybės skirti daugiau dėmesio patikrinimams, kurie buvo nukreipti į bylų nagrinėjimo kokybę bei proceso operatyvumą.</p>	<p>Neatsižvelgta. Administracija rengė Apibendrinimą pagal teismų pateiktus patikrinimo aktus. Pastebėta, kad patikrinimo aktuose dažniausiai nenurodomi (neįvardijami) patikrinimo metu nustatyti teismo (teisėjo) administracinės veiklos privalumai (geroji praktika). Atsižvelgiant į tai, nėra galimybių Apibendrinime nurodyti teismų patirtimi grindžiamų rekomendacijų ar gerosios praktikos pavyzdžių atliekant patikrinimus dėl bylų nagrinėjimo kokybės bei proceso operatyvumo. Taip pat pažymėtina, kad vertinimo kriterijai už 2021 m. II pusmečio – 2022 m. I pusmečio laikotarpį buvo suderinti su Teisėjų tarybos vadovybe, susitelkiant būtent į darbo krūvio netolygumo problematiką.</p>

TEISĖJŲ TARYBA

Protokolinis nutarimas

2023 m. d.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 120 straipsnio 17 punktu ir siekdama įgyvendinti priemones, galinčias padėti tobulinti Lietuvos Respublikos teismų administracinę veiklą,

Teisėjų taryba **n u t a r i a:**

1. **P r i t a r t i** 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio teismų administravimo trūkumų, taikytų organizacinės ir administracinės veiklos priemonių ir gerosios praktikos apibendrinimui.

2. **P a v e s t i** Nacionalinei teismų administracijai informuoti Lietuvos Respublikos teismus apie pastebėtus ir įvertintus teismų administravimo trūkumus, taikytas organizacines veiklos priemones ir gerąją praktiką, išsiunčiant jiems 2021 metų II pusmečio – 2022 metų I pusmečio teismų administravimo trūkumų, taikytų organizacinės ir administracinės veiklos priemonių ir gerosios praktikos apibendrinimą.

Pirmininkas

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinė teismų administracija
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL 2021 METŲ II PUSMEČIO – 2022 METŲ I PUSMEČIO TEISMŲ ADMINISTRAVIMO TRŪKUMŲ, TAIKYTŲ ORGANIZACINĖS IR ADMINISTRACINĖS VEIKLOS PRIEMONIŲ IR GEROSIOS PRAKTIKOS APIBENDRINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-02-17 Nr. 4R-291-(1.17.E)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2023-02-17 Nr. 37P-59-2023
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	3
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Parašo paskirtis	pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Natalija Kaminskienė Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-02-17 13:06:41 GMT+02:00
Parašo formatas	XAdES-A
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-02-17 13:06:55 GMT+02:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A
Sertifikato galiojimo laikas	2022-06-08 11:09:11 GMT+03:00 - 2025-06-07 11:09:11 GMT+03:00
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Parašo paskirtis	registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rasa Slabadienė Raštvedys
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-02-17 13:17:19 GMT+02:00
Parašo formatas	XAdES-A
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-02-17 13:17:27 GMT+02:00
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2022-05-10 14:39:08 GMT+03:00 - 2024-05-09 14:39:08 GMT+03:00
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Lietuvos teismų informacinė sistema
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. (2023-02-20 09:10:43)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	Nuorašą suformavo LITEKO 2023-02-20 09:10:43
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-